

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 26 maja 2023 r.

Pozycja 184

POSTANOWIENIE

z dnia 23 czerwca 2022 r.

Sygn. akt Ts 168/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Rafał Wojciechowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej. [...] Spółka z o.o. z siedzibą w L. w sprawie zgodności:

- 1) art. 9 ust. 2a zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770, ze zm.), w brzmieniu nadanym przez art. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1924) w zakresie, w jakim „przewiduje, że spółki nieprzerejestrowane z rejestru handlowego do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przed 1 stycznia 2016 r.”:
  - a) „utraciły byt prawny (...)”, z art. 22 w związku z art. 2 i w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
  - b) „utraciły byt prawny bez jakiegokolwiek postępowania zapewniającego możliwość obrony praw tych spółek oraz bez uprzedniego jej ostrzeżenia (...)”, z art. 45 ust. 1, art. 61 ust.1 i art. 79 ust. 1 w związku z art. 2 i w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji,
  - c) „utraciły byt prawny i przez to utraciły one nieodpłatnie także całe swoje mienie (...)”, z art. 64 ust. 1 i 3 oraz art. 77 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 64 ust. 2 Konstytucji,
  - d) „utraciły byt prawny i przez to utraciły one nieodpłatnie także całe swoje mienie (majątek), przy czym zastosowana w tym wypadku sankcja w postaci utraty podmiotowości prawnej i praw majątkowych jest sprzeczna z deklarowanym przez ustawodawcę celem tej regulacji, jaką było zapewnienie jawności życia gospodarczego (...)”, z art. 64 ust. 1 i 3, art. 22 oraz art. 77 ust. 2 w związku z art. 2 Konstytucji;
- 2) art. 9 ust. 2a zdanie pierwsze oraz art. 9 ust. 2b ustawy wymienionej w punkcie pierwszym w zakresie, w jakim przepisy te przewidują:
  - a) „nacjonalizację majątków (ogółu praw majątkowych) spółek nieprzerejestrowanych do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przed 1 stycznia 2016 r. (...) – również w takim zakresie, w jakim wyłączają możliwość obrony praw tych spółek w postępowaniach administracyjnych i sądowych przed przejściem ich majątków (ogółu składników majątkowych) na rzecz Skarbu Państwa oraz wyłączają w tym zakresie

- prawo do skargi konstytucyjnej”, z art. 64 ust. 1 i 3 oraz art. 45 ust. 1 i art. 79 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji,
- b) „wyłączenie *ex lege* majątków spółek nieprzerejestrowanych do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przed 1 stycznia 2016 r. (...) [i] w takim zakresie, w jakim wyłączają możliwość obrony praw tych spółek w postępowaniach administracyjnych i sądowych przed przejściem ich majątków (ogółu składników majątkowych) na rzecz Skarbu Państwa oraz wyłączają w tym zakresie prawo do skargi konstytucyjnej”, z art. 21 ust. 2, art. 64 ust. 1 i 3 oraz art. 45 ust. 1 i art. 79 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji,
- c) „swoistą konfiskatę majątków (przepadek ogółu praw majątkowych) spółek nieprzerejestrowanych (...) bez orzeczenia sądowego (...) również w takim zakresie, w jakim wyłączają możliwość obrony praw tych spółek (...) przed przejściem ich majątków (...) na rzecz Skarbu Państwa oraz wyłączają w tym zakresie prawo do skargi konstytucyjnej”, z art. 46 oraz art. 64 ust. 1 i 3 oraz art. 45 ust. 1 i art. 79 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 22 listopada 2018 r. (data nadania) [...] Spółka z o.o. z siedzibą w L. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Nieistniejąca obecnie skarżąca spółka została ujawniona w rejestrze handlowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Z. pod nr [...].

Jak wynika z kopii orzeczeń dołączonych do skargi, osoby podające się za aktualny zarząd spółki złożyły 14 marca 2018 r., po raz kolejny, wniosek o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego. Postanowieniem z 12 kwietnia 2018 r. (sygn. akt [...]) referendarz Sądu Rejonowego w Z. odrzucił powyższy wniosek. Stwierdził on – na podstawie m.in. art. 9 ust. 2a ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770, ze zm.; dalej: u.p.w.KRS) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1924) – brak zdolności sądowej po stronie wnioskodawców. Orzeczenie to zostało zaskarżone przez skarżącą, która domagała się ponownej rejestracji spółki.

Sąd Rejonowy w Z. VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego postanowieniem z 7 czerwca 2018 r. (sygn. akt [...]) stwierdził, że 1 stycznia 2016 r. skarżąca utraciła zdolność sądową, ponieważ nie złożyła wniosku o wpis do KRS. W konsekwencji tego sąd uznał, że skarga na czynności referendarza jest niezasadna i odrzucił wniosek o rejestrację.

Postanowieniem z 20 sierpnia 2018 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w P. oddalił zażalenie na powyższe postanowienie Sądu Rejonowego. W uzasadnieniu stwierdzono, że wniosek o przerejestrowanie spółki z Rejestru Handlowego B i dokonanie jej wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego został złożony przez skarżącą po terminie przewidzianym w art. 9 ust. 2a u.p.w.KRS, w związku z czym spółka utraciła byt prawny. W złożonym zażaleniu, jak

stwierdził sąd, nie kwestionowano zastosowania art. 9 ust. 2a u.p.w.KRS, a skoncentrowano się na zarzutach wobec skutków wykreślenia spółki z rejestru – wskazanych w art. 9 ust. 2b u.p.w.KRS. Sąd wskazał, że przepis ten nie był podstawą orzekania sądu pierwszej instancji. Odmówił też wniesienia pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego w przedmiocie zgodności art. 9 ust. 2-2c u.p.w.KRS z Konstytucją.

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 8 października 2021 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 8 listopada 2021 r.) wezwał skarżącą do usunięcia braku formalnego skargi konstytucyjnej przez doręczenie odpisu albo kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem postanowienia Sądu Rejonowego w Z. z 12 kwietnia 2018 r. (sygn. akt [...]), odrzucającego wniosek skarżącej z 14 marca 2018 r. w przedmiocie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego (wraz z czterema kopiami).

W piśmie procesowym z 15 listopada 2021 r. (data nadania) pełnomocnik skarżącej usunął wskazany brak.

Od orzeczenia Sądu Okręgowego, wskazanego w skardze jako ostateczne, skarżąca wniosła skargę kasacyjną, w związku z czym, postanowieniem z 30 października 2019 r., Trybunał Konstytucyjny zawiesił postępowanie w sprawie.

Skarga kasacyjna została oddalona przez Sąd Najwyższy postanowieniem z 4 września 2020 r. (sygn. akt [...]). W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny postanowieniem z 8 października 2021 r. podjął zawieszony postępowanie.

Skarżąca zarzuciła niekonstytucyjność art. 9 ust. 2a zdanie pierwsze u.p.w.KRS. Podniosła, że przepis ten w zakresie, w jakim z mocy prawa uznaje podmioty nieprzerejestrowane do KRS za wykreślone z rejestru, ogranicza wolność gospodarczą bez wystąpienia ważnego interesu publicznego (art. 22 Konstytucji). Stwierdziła, że narusza on również zasady: demokratycznego państwa prawnego i ochrony zaufania do państwa (art. 2 Konstytucji), jawności działania organów państwa i dostępu do informacji publicznej (art. 61 Konstytucji) oraz proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji), a także prawa do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny i niezawisły sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji) i do złożenia skargi konstytucyjnej (art. 79 ust. 1 Konstytucji).

Z kolei art. 9 ust. 2a oraz art. 9 ust. 2b u.p.w.KRS skarżąca zarzuciła naruszenie prawa własności i innych praw majątkowych (art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji) oraz zasady równej ich ochrony (art. 31 ust. 3 Konstytucji). W konsekwencji, zdaniem spółki, niedotrzymany został zakaz nacjonalizacji, tj. konfiskaty majątku bez orzeczenia sądowego (art. 21 ust. 1 i 2 i art. 46 Konstytucji). W jej opinii jest to środek legislacyjny niewspółmierny do zamierzonego celu, co narusza zasadę przyzwoitej legislacji (art. 2 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393, ze zm.; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

2. W myśl z art. 79 ust. 1 Konstytucji prawo do wniesienia skargi konstytucyjnej przysługuje każdemu, czyje konstytucyjne prawa lub wolności zostały naruszone w wyniku wydania w jego sprawie ostatecznego rozstrzygnięcia, opartego na niezgodnym z Konstytucją przepisie ustawy lub innego aktu normatywnego. Z przepisu tego wynika jednoznacznie, że prawa konstytucyjne, których ochrony chce się dochodzić w trybie skargi konstytucyjnej, muszą przysługiwać bezpośrednio podmiotowi, który występuje do Trybunału Konstytucyj-

nego z tym środkiem prawnym. Legitymowaną do wniesienia skargi konstytucyjnej jest zatem wyłącznie ta osoba, która jest podmiotem naruszonego prawa lub wolności o charakterze konstytucyjnym.

Skarga konstytucyjna stanowiąca przedmiot wstępnego rozpoznania nie spełnia, w ocenie Trybunału, wskazanej powyżej przesłanki. Podmiotem występującym ze skargą jest bowiem [...] Spółka z o.o. (dalej: skarżąca), która – jak wynika z dołączonych do skargi orzeczeń – z dniem 1 stycznia 2016 r. została z mocy prawa wykreślona z rejestru sądowego. Oznacza to, że jako podmiot nieistniejący nie może być beneficjentem wolności i praw określonych w Konstytucji. Utrata podmiotowości prawnej przez skarżącą spółkę spowodowała, że w rozpatrywanej sprawie wolności i prawa przysługują jedynie jej wspólnikom i to oni są podmiotami legitymowanymi do wystąpienia ze skargą konstytucyjną (por. postanowienia TK z 25 września 2018 r. i 20 stycznia 2021 r., sygn. Ts 62/18, OTK ZU B/2021, poz. 68 i 69). Okoliczność ta uniemożliwia zatem merytoryczne rozpoznanie skargi oraz przekłada się na odmowę nadania jej dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK.

W związku z powyższym postanowiono jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącej przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na niniejsze postanowienie w terminie siedmiu dni od daty jego doręczenia.